

Saksframlegg

Dato: 06.10.2016
Saksnummer: 16/27105-1
Deres ref.: Deres ref

Planlagt behandling i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Votering:
---	-----------------	------------------	------------------

Kommunalstyret for miljø og utbygging

01.11.2016

Benchmarking - Vann- og avløpstjenestene - 2015

Forslag til vedtak:

Kommunalstyret tar redegjørelsen om VA-verkets benchmarkingresultater til orientering.

Sammendrag

Tilstandsvurderingen for vann- og avløpstjenestene i Stavanger viser at tjenestene har god kvalitet og at Vann og avløpsverket utfører sine oppgaver på en effektiv måte i forhold til sammenliknbare kommuner. Stavanger har fremdeles blant de laveste årsgebyrene i landet.

De største utfordringene for vannforsyningen er å opprettholde utskiftingstakten og redusere vannlekkasjer. På avløpssiden er utfordringene blant annet å opprettholde utskiftingstakten, redusere fremmedvann, forebygge konsekvenser av kraftigere nedbør og redusere overløpsdriften.

Benchmarking - Vann- og avløpstjenestene - 2015

Bakgrunn for saken

Saken presenterer resultatet for 2015 fra Norsk vann sitt benchmarkingprosjekt (BedreVann) for vann- og avløpstjenestene i Stavanger i, jfr. vedlegg – «Tilstandsvurderingen av kommunale vann- og avløpstjenester».

Fakta

I alt deltok 83 kommuner i tilstandsvurderingen. Dette representerer 2,95 millioner innbyggere som er 67 % av innbyggerne som er tilknyttet kommunalt vann og avløp. Rapporten inkluderer også de delene av vann- og avløpstjenestene som leveres av IVAR, som for eksempel rensing av vann og avløp og transport til/fra kommunegrensen.

Vurdering

Standarden på kommunens vannforsyningstjeneste i 2015

Stavanger kommune har en stabilt og velfungerende vannforsyningssystem og kommer godt ut i sammenligningen med de øvrige deltakerkommunene i prosjektet.

KOMMUNENS VANNFORSYNINGSTJENESTE		2011	2012	2013	2014	2015
Standard på tjenesten	% vekt i KI					
Hygienisk betryggende drikkevann	40 %	God	God	God	God	God
Bruksmessig vannkvalitet	15 %	God	God	God	God	God
Leveringsstabilitet	15 %	God	God	God	God	God
Alternativ forsyning	10 %	God	God	God	God	God
Ledningsnettets funksjon	20 %	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull
Vektet kvalitetsindeks (KI)	KI	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Kostnader og ledningsfornyelse	Enhet					
Selvkost Vann	kr/pers.tilknyttet	765	710	747	771	722
Ledningsfornyelse i snitt siste tre år	% av nettet	0,86	0,81	0,71	0,67	0,61

Tab. 1 – Stavanger sin utvikling i Hovedplanperioden

Av tabellen kan vi lese at:

- VA-verket leverer hygienisk betryggende vann, dvs hygienisk sikkert og med god kvalitet.
- Drikkevannet har god bruksmessig kvalitet, dvs. at kravene til pH og fargetall er tilfredsstillt.
- Bra leveringsstabilitet, dvs at ikke-planlagte avbrudd i forsyningen er mindre enn 0,5 timer i snitt pr. innbygger pr. år, og totale avbrudd er mindre enn 1 time i snitt pr. innbygger.
- Vi har gode alternative forsyningsmuligheter som kan levere inntil tre måneder.

Vurderingskriteriet "Ledningsnettets funksjon" vurderes som «Mangelfull». For å oppnå «God» tilstand må gjennomsnittlig ledningsfornyelse tre siste år være minst 1 % - Stavanger oppnådde 0,61% i 2015. Gjennomsnittlig ledningsfornyelse for deltakerkommunene er 0,81 %.

Videre skal vanntapet være mindre enn 20 % for å oppnå «God» tilstand. Vannforbruket i 2015 var 17,97 mill m³, som er laveste registrerte vannforbruk siden 1971. Vanntap er beregnet til 39 % (43 % i 2014).

Stavangers utfordringer for vannforsyningen er bl.a

- Oppnå en fornyelsestakt på 1 %. Fornyelsestakten har en negativ utvikling over tid. Dette avhenger i stor grad av kapasiteten til vår utføreravdeling på investeringssiden, Plan og anlegg, men også valgt strategi for fornyelse som er prioritering av full oppgraving framfor rehabiliteringsløsninger. For å nå målsetningen øker VA-verket nå satsningen på å bruke rehabiliteringsløsninger, og forventer framgang i 2016.
- Redusere vannlekkasjer. I 2014 ble det utarbeidet en temaplan for dette arbeidet. Det har vært en god utvikling over tid, og i løpet av de siste 5 årene har vannforbruket blitt redusert med 9,2%.

Sammenligning av standard og kostnader	2015	Bergen	Trondheim	Stavanger	Bærum	Rennesøy	Finnøy
Antall personer tilknyttet vannforsyningen	Personer ¹	270230	186072	132644	121280	3369	1569
Standard på tjenesten	% vekt i KI						
Hygienisk betryggende drikkevann	40 %	God	God	God	God	God	God
Bruksmessig vannkvalitet	15 %	God	God	God	God	God	God
Leveringsstabilitet	15 %	Mangelfull	God	God	God	God	God
Alternativ forsyning	10 %	God	Dårlig	God	God	Dårlig	Dårlig
Ledningsnettets funksjon	20 %	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	God
Vektet kvalitetsindeks (KI)	KI	3,3	3,2	3,6	3,6	3,2	3,6
Kostnader og ledningsfornyelse	Enhet						
Selvkost Vann	kr/pers.tilknyttet	1238	881	722	941	1729	5826
Ledningsfornyelse i snitt siste tre år	% av nettet	0,57	0,69	0,61	0,90	0,00	0,29
Årsgebyr for bolig (forbruk 150 m3 eller 120 m2)	Kr/år inkl. mva	2396	2099	1342	2025	2868	5688

Tab. 2 – Sammenlikning med andre kommuner

Resultatene for Rennesøy og Finnøy er inkludert for å vise utgangspunktet i disse kommunene mtp standard og gebyrnivå.

Standarden på kommunens avløpstjeneste i 2015

Avløpstjenestene i Stavanger kommune har bra standard og kommer også bra ut i sammenligningen med de øvrige deltakerkommunene i prosjektet.

KOMMUNENS AVLØPSTJENESTE		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Standard på tjenesten	Vekt i KI						
Overholdelse gjeldende renskrav	40 %	Dårlig	Dårlig	God	Mangelfull	Mangelfull	God
Tilknytning til godkjent utslipp ²	10 %	God	God	God	God	God	God
Kvalitet og bruk av slam	10 %	Mangelfull	Mangelfull	God	God	God	God
Overløpsutslipp fra avløpsnettet	20 %	Mangler data	Mangler data	God	God	God	Mangelfull
Ledningsnettets funksjon	20 %	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	God	Mangelfull
Vektet kvalitetsindeks (KI)	KI	1,0	1,0	3,6	2,8	3,2	3,2
Kostnader og ledningsfornyelse	Enhet						
Selvkost Avløp	kr/pers.tilknyttet	1047	883	1171	1235	1287	1363
Ledningsfornyelse i snitt siste tre år	% av nettet	1,0	0,78	0,86	0,82	0,84	0,55

Tab. 3 – Stavanger sin utvikling i Hovedplanperioden

Av tabellen kan vi lese at:

- Vi har høy tilknytningsgrad til godkjente rensanlegg (99%)
- Rensanlegget produserer slam av god kvalitet som brukes fornuftig.
- Overholdelse av renskrav (Sentralrensanlegg Mekjarvik) varierer fra år til år, men vurderes som «God» i 2015. IVAR arbeidet med å oppgradere anlegget, og oppstart av ny rensprosess er planlagt i løpet av 2016/17.

- Antall kjelleroversvømmelser tilsier at ledningsnettets funksjon er «God», men antall tilstoppinger på avløpsnettet gjør at ledningsnettets funksjon får status som «Mangelfull».

Overløpsutslippene blir beregnet hvert år, og er for 2015 vurdert som «Mangelfull». Modellen som benyttes er under stadig utvikling og gir derfor gradvis et mer korrekt bilde av virkeligheten.

Når det gjelder resultatene for overløpsutslipp og tilstoppinger så er disse marginalt over grensen til «God» tilstand.

Gjennomsnittlig ledningsfornyelse tre siste år er 0,55 % (0,84 % i 2014). Kravet til «God» tilstand er 1 %. Den gjennomsnittlige ledningsfornyelsen for deltakerkommunene er 0,81 %.

Utfordringer for Stavanger er bl.a :

- Oppnå ledningsfornyelse på 1 %
- Redusere fremmedvann og overvann i ledningsnettet
- Forebygge konsekvensene av kraftigere nedbør
- Redusere overløpsdrift

Sammenligning av standard og kostnader	2015	Bergen	Trondheim	Stavanger	Bærum	Finnøy	Rennesøy
Antall personer tilknyttet	Personer ¹	252942	178730	130187	121232	5544	3214
Standard på tjenesten	% vekt i KI						
Overholdelse gjeldende rensekraft	40 %	God	Mangelfull	God	God	Ikke krav	Mangelfull
Tilknytning til godkjent utslipp ²	10 %	Dårlig	God	God	God	God	Dårlig
Kvalitet og bruk av slam	10 %	God	Mangelfull	God	God	Ikke krav	God
Overløpsutslipp fra avløpsnettet	20 %	Mangelfull	God	Mangelfull	God	Ikke krav	God
Ledningsnettets funksjon	20 %	God	Mangelfull	Mangelfull	God	Mangler data	Mangelfull
Vektet kvalitetsindeks (KI)	KI	3,2	2,6	3,2	4,0	3,2	2,4
Kostnader og ledningsfornyelse	Enhet						
Selvkost Avløp	kr/pers.tilknyttet	1633	1026	1363	1188	178	1370
Ledningsfornyelse i snitt siste tre år	% av nettet	0,85	1,00	0,55	1,5	0,88	0,48
Årsgebyr for bolig (forbruk 150 m ³ eller 120 m ²)	Kr/år inkl. mva	3341	2759	2722	2475	3281	3259

Tab. 4 – Sammenlikning med andre kommuner

Prisen til abonnentene – årsgebyr

Med utgangspunkt i en standard bolig (bolig som kjøper 150 m³ vann pr. år eller for en bolig på 120 m² der forbruket er stipulert) var VA-årsgebyrene i Stavanger i 2015 kr 4.066 inkl. mva (kr 3.820,- i 2014). Middelverdien for deltakerkommunenes årsgebyr er på kr 7.400 pr år.

Stavanger har sammen med Sola lavest vanngjebyr i landet. Avløpsgebyret er relativt sett noe høyere - 13 plass i forhold til andre større kommuner (>15.000 innbyggere) i benchmarkingprosjektet. Det er kun Ullensaker som har lavere gebyrer for en standardbolig enn Stavanger i benchmarkingen.

Konklusjon

Vann- og avløpsverkets deltakelse i Norsk vanns benchmarkingprosjekt synliggjør effektiviteten og kostnaden på våre tjenester. Det gir ett godt og nyansert sammenlikningsgrunnlag med de øvrige deltakerkommunene med tanke på årsgebyr, lekkasjeprosent, utskiftingstakt, selvkost og standard på tjenestene. Deltakelsen i prosjektet og resultatene fra dette er et godt verktøy for videreutvikling av vann- og avløpstjenestene i Stavanger.

Leidulf Skjørestad
Direktør BMU

Jarle Furre
Fagsjef VA

Vedlegg: «Tilstandsvurdering av kommunale vann- og avløpstjenester – 2015»

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.